

"Waterkwaliteit en visbestand in het Kanaal van Gent-Terneuzen anno 2021"

1. Inleiding

Het Kanaal van Gent-Terneuzen is een kanaal gelegen in België (provincie Oost-Vlaanderen) en Nederland dat de haven van Gent rechtstreeks verbindt met de Westerschelde te Terneuzen. Het kanaal is 32,6 km lang , waarvan 17,1 km op Belgisch en 15,5 km op Nederlands gebied. Het kanaal staat ook in verbinding met het Kanaal Brugge-Gent , de Leie en de Schelde .

2. Waterkwaliteit

a) Huidige toestand

De fysisch-chemische kwaliteit van oppervlaktewater wordt volgens de Europese Kaderrichtlijn Water ingedeeld in 5 klassen: slecht, ontoereikend, matig, goed en zeer goed.

In de voorliggende ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 (SGBP3) zijn de meetgegevens verwerkt tot en met het meetjaar 2018.

De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: stikstof, fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) van het Kanaal Gent-Terneuzen is "ontoereikend" voor zowel 2015 als 2018.

De biologische kwaliteitselementen worden voor dit waterlichaam niet beoordeeld voor de Kaderrichtlijn Water.

b) Toekomstperspectieven

Er wordt hierbij verwezen naar het ontwerp Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 dat momenteel in openbaar onderzoek ligt (www.volvanwater.be).

Het Kanaal Gent-Terneuzen (VL11_165) wordt in het ontwerp bekkenspecifiek deel van de Gentse Kanalen als onderdeel van SGBP3 geprioriteerd als een waterlichaam klasse 6, de goede ecologische toestand wordt pas na 2033 beoogd. De huidige fysicochemische probleemparameters voor het Kanaal Gent-Terneuzen zijn fosfor, stikstof en zuurstof.

Het Kanaal Gent-Terneuzen ontvangt water van onder meer de Moervaart, de Avrijevaart en de Gentse Binnenwateren. Via de Ringvaart rond Gent ontvangt het Kanaal Gent-Terneuzen ook water van de Leie en de Bovenschelde. De kwaliteit op het Kanaal Gent-Terneuzen is bijgevolg mede afhankelijk van de waterkwaliteit op deze toevoerende waterlopen, een goede kwaliteit kan hierdoor pas op langere termijn behaald worden (na 2033).

Specifiek voor het Kanaal Gent-Terneuzen is er de zoutwaterproblematiek: via het sluizencomplex te Terneuzen stroomt zout water vanuit de Westerschelde naar het Kanaal Gent-Terneuzen. In actie 7B_M_0019 van het bekkenspecifiek deel van de Gentse Kanalen wordt de zoutwaterproblematiek van dit kanaal verder onderzocht (initiatiefnemer Agentschap Maritieme Toegang).

3. Afvissingen

a) Uitstel visstandonderzoek van 2020 naar 2021

In het najaar van 2020 was in het Kanaal Gent-Terneuzen een visstandonderzoek gepland. Omwille van de Covid19-maatregelen kon de afvissing echter niet plaatsvinden en is de uitvoering van dit onderzoek uitgesteld naar 2021.

b) Afvissing in 2010

De meest recente vangstgegevens op het Kanaal Gent-Terneuzen dateren van 2010.

In opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) vond in het najaar van 2010 een visstandonderzoek plaats in dit kanaal waarbij een globale raming van het visbestand werd bepaald. De omvang van het visbestand werd op basis van gewicht geschat op 398 kg/ha en op basis van aantal op 6.386 stuks/ha.

Op basis van gewicht bestaat het visbestand vooral uit brasem (47%), snoekbaars (23%) en baars (22%). Op basis van aantal bestaat het visbestand voornamelijk uit brasem (61%), baars (23%) en snoekbaars (7%).

In 2010 werden 19 vissoorten aangetroffen. In 2010 werd de zwartbekgrondel aangetroffen, een invasieve niet-inheemse soort. Er zijn geen gegevens van eerdere visstandonderzoeken.

4. Nederlands onderzoek in 2006

In het kader van een Nederlands onderzoek naar de aanwezigheid van dioxines in paling van de Westerschelde werd het kanaal op twee locaties met fuiken bemonsterd (te Zelzate en te Gent-Evergem, 9-11 oktober 2006). Omwille van zijn structuur is het kanaal moeilijk experimenteel bevisbaar. Vanwege het brakke karakter van het kanaal kan het niet door middel van elektrovisserij bemonsterd worden.

Er werden 272 vissen gevangen met een totaal gewicht van ongeveer 21 kg, verdeeld over 9 soorten namelijk : baars, blankvoorn, brasem, karper, kolblei, paling, pos, snoekbaars en bot. Blankvoorn is met zijn aantalspercentage van 46% en gewichtpercentage van 45,5% de dominante soort op het kanaal. Naar aantallen toe is baars de tweede meest gevangen soort (aantalspercentage van 28%) en paling qua biomassa (gewichtpercentage van 23,4%). De roofvisstand op het kanaal bestaat voornamelijk uit grotere baarzen (meer dan 20 cm) en snoekbaars. Snoek werd niet gevangen. De vangsten van juvenielen van de meest gevangen soorten op het kanaal wijzen op de mogelijkheid van rekrutering op het kanaal.

In Zelzate werden 6 soorten (baars, blankvoorn, kolblei, paling, snoekbaars en bot) gevangen, in Gent-Evergem 8 (baars, blankvoorn, brasem, karper, paling, pos, snoekbaars en bot) . Deze soortendiversiteit per locatie ligt in de lijn van de verwachtingen voor een kanaal. Het totaal vangstaantal van 9 soorten ligt dan weer aan de lage kant maar kan ook te wijten zijn aan het feit dat er slechts 2 locaties werden bemonsterd en de methodiek zich beperkte tot fuikvisserij. In Zelzate werd een fuikvangst van 15 stuks voor 908 g/fuikdag gevestigd. Op basis van een vangstindeling in kwartielen van de resultaten van eerdere fuikbemonsteringen op kanalen wijzen deze waarden op “middelmatische vangsten”.

Te Gent-Evergem werden 35 stuks voor 2825 g/fuikdag gevestigd. Deze waarden wijzen op een “goede vangst”. Op deze locatie zijn het vooral de blankvoornvangsten die deze goede vangst bepalen.

VERBEIREN Marc

Wolvertem , januari 2021

{ BRON : schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger mevrouw Gwenny DE VROE in het Vlaams Parlement ; zie :

vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Milieu) Zuhail DEMIR :
“ *Bulletin van Vragen en Antwoorden* “ , Vlaams Parlement , zitting 2020-2021 , vraag nr. 323 van 2 december 2020 } .